

ਸਿਵਲ ਹਵਾਲਾ

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਦੇਵ ਦੁਆ ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਅੰਬਾਲਾ ਬੱਸ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ - ਪੇਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਇਨਕਮ - ਟੈਕਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ - ਜਵਾਬਦੇਹ।

1962 ਇਨਕਮ - ਟੈਕਸ ਰੈਫਰੈਂਸ ਨੰਬਰ 20

*ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ (1922 ਦਾ XI) – ਸੈਕਸ਼ਨ 10(2)(vi) ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 2 ਅਤੇ S. 10(5) - ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਦੀ ਫੋਆ-
ਢੁਆਈ ਲਈ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਤੇ ਨਵੀਂ ਬਾਡੀ ਸੈੱਟ -ਕੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਘਟਾਓ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ*

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਆਮਦਨ ਕਰ ਐਕਟ, 1922 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ (vi) ਦਾ ਪੈਰਾ 2, 'ਪੈਦਾ ਨਵਾਂ ਹੋਣ' ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪੈਦਾ ਜੋ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਤੇ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੁਬਾਰਾ ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪਲਾਂਟ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਇਰਾਦਾ ਉਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਇੰਜਣ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਯੂਨਿਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਹਨ ਵਰਗੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਪਯੋਗੀ ਇਕਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਵਾਹਨ ਤੇ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਵਾਹਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤਣ ਲਈ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸਲਈ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਭਾਰਤੀ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1922 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 10(2)(vi), ਪੈਰਾ 2 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨਾਂ ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਵੇਂ ਅਦਾਰਿਆਂ ਤੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਘਟਾਓ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਨਕਮ -ਟੈਕਸ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਿੱਲੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 12 ਮਾਰਚ, 1962 ਨੂੰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ:-

"ਕੀ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੁਲਾਂਕਣ 32,947 ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸਤੂ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਘਟਾਓ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ,"

ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਸ. ਮਹਾਜਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ।

ਡੀ.ਐਨ. ਅਵਸਥੀ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਤੇ ਐਚ.ਆਰ. ਮਹਾਜਨ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ

ਆਰਡਰ

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਿਰਾਏ ਲਈ ਯਾਤਰੀ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1954-55 ਵਿੱਚ, ਲੇਖਾ ਸਾਲ 1953-54 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੇ ਭੱਤੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। 32,947 ਧਾਰਾ

10(2) (vi), ਪੈਰਾ 2 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਵਾਂ ਪਲਾਂਟ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ- ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨਾਂ ਤੇ ਨਵੀਆਂ ਬਾਡੀਜ਼ ਸੈਟ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਯਾਤਰੀਆਂ ਲਈ ਬੈਠਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਓ।

ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਤੇ ਵੀ ਅਪੀਲੀ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਵਾਹਨਾਂ ਤੇ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਬਾਡੀਜ਼ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਤੇ ਨਵੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚੇ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਅਪੀਲੀ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਘਟਾਓ ਆਈਟਮ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਪੀਲ ਤੇ, ਦਿੱਲੀ ਬੈਂਚ 'ਬੀ' ਨੇ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਦੇ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਪੀਲੀ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੱਸ ਦੀ ਬਾਡੀ ਨਾ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਧਾਰਾ 10(2) (vi), ਪੈਰਾ 2 ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਪੈਦਾ ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਤੇ ਇਸ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, -

ਕੀ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੁਲਾਂਕਣ 32,947 ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸਤੂ ਤੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਘਟਾਓ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ?

ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ (vi) ਦਾ ਦੂਜਾ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਵਿੱਚ ਭੱਤੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ

165

ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਘਟਾਓ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਜਿੱਥੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਜਾਂ ਪਲਾਂਟ ਨਵਾਂ ਹੋਣ, 31 ਮਾਰਚ, 1945 ਦੇ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1956 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਕਮ (ਜੇ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲਿਖਿਆ ਮੁੱਲ) ਇੰਸਟਾਲੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ (c) ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਜਾਂ ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵੀਹ ਪ੍ਰਤੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਲਾਗਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਪਲਾਂਟ' ਵਿੱਚ ਵਾਹਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦਾ ਹਰੇਕ ਵਾਹਨ ਇੱਕ ਪੈਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਾਹਨ ਤੇ ਨਵੀਂ ਬਾਡੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਪੈਦੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ (vi) ਦੇ ਪੈਰਾ 2 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਪੈਦਾ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੇ। ਉਸ ਦੀ ਦਲੀਲ. ਇੱਥੇ ਚਾਰ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਕੇਸ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ! ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹਨ ਪਰ ਮਾਮਲੇ ਕਿਸੇ ਵਾਹਨ ਦੀ ਨਵੀਂ ਬਾਡੀ ਦੁਆਰਾ ਪੁਰਾਣੀ ਬਾਡੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਡੀਜ਼ਲ ਇੰਜਣ ਦੁਆਰਾ ਪੈਟਰੋਲ ਇੰਜਣ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਮਾਮਲਾ ਮਾਨੇਕਲਾਲ ਵਾਲਾ-ਭਦਾਸ ਪਾਰੇਖ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਬੰਬਈ (ਉੱਤਰੀ) (1) ਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਘਟਾਓ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਧਾਰਾ (vi) ਦੇਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਵਾਂ ਡੀਜ਼ਲ ਇੰਜਣ, ਜਿਸ ਨੇ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣੇ ਪੈਟਰੋਲ ਇੰਜਣ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈ ਲਈ ਸੀ, ਸਮੀਕਰਨ 'ਪਲਾਂਟ' ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ 'ਮਸ਼ੀਨਰੀ' ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ (vi) ਦੇ ਪੈਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ

166

ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੁਆਰਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ 'ਪਲਾਂਟ' ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ-

"ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਸੀਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵਾਂਗੇ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ "

ਦਲੀਲ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਹਿਲੂ ਬਾਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ

"ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਿਤਾ ਦੀ ਇਸ ਬਦਲਵੀਂ ਮੂਲ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਡੀਜ਼ਲ ਇੰਜਣ 'ਮਸ਼ੀਨਰੀ' ਨਵੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। -ਵਿਵਸਾਇਕ, ਪੇਸ਼ੇ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਰਤਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਯੂਨਿਟ ਜਿਸ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਇਸ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਿਰਫ ਪਹਿਲਾ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜੋ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪੈਟਰੋਲ ਇੰਜਣ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਡੀਜ਼ਲ ਇੰਜਣ ਨਾਲ ਬਦਲਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਪਰ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਪਲਾਂਟ 'ਵਹੀਕਲ ਸਮੇਤ, ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਬੀ. ਸ਼੍ਰੀਕਾਂਤੀ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (2) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਪੈਟਰੋਲ ਇੰਜਣ ਬਦਲਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ

167

ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਡੀਜ਼ਲ ਇੰਜਣ. ਮੀਰ ਮੁਹੰਮਦ ਵਿਚ। ਅਲੀ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਮਦਰਾਸ (3), ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਕਿ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਸਿਰਫ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਰਮਾਣ ਜਾਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਪੈਟਰੋਲ ਇੰਜਣ ਦੀ ਥਾਂ ਡੀਜ਼ਲ ਇੰਜਣ, ਧਾਰਾ 10(2) (vi) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਮਸ਼ੀਨਰੀ' ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਬਣੀ ਰਹੀ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਬੱਸ ਦਾ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਮਿਸਟਰ ਜਾਰਜ ਮੈਥਿਊ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਕੇਰਲ ਅਤੇ ਕੋਇੰਬਟੂਰ (4) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਵੀ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਮਸ਼ੀਨਰੀ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। '। ਇਹ ਆਖ਼ਰੀ ਦੋ ਮਾਮਲੇ ਸਿਰਫ 'ਮਸ਼ੀਨਰੀ' ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੇ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਵੀਂ ਸੰਸਥਾ ਇਸ ਦੇ ਵਾਹਨ ਇੱਕ 'ਪੇਦਾ' ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 10(2) (vi), ਪੈਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਕੇਸ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ - ਭੇਜੇ ਗਏ ਕੇਸ, ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹੀ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਪਲਾਂਟ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਇੰਜਣ, ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਪਲਾਂਟ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ

ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 10(2) (vi) ਵਿੱਚ ਹੈ, ਪੈਰਾ 2, ਅਤੇ (5)। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕੇਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਹਾਇਤਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ

168

ਮੀਰ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਅਤੇ ਬੀ. ਸ਼੍ਰੀਕਾਂਤੀਆ ਦੇ ਕੇਸ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੱਸ ਵਿਚ ਪੈਟਰੋਲ ਇੰਜਣ ਦੀ ਥਾਂ ਡੀਜ਼ਲ ਇੰਜਣ 'ਮਸ਼ੀਨਰੀ' ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਨਵੀਂ ਬਾਡੀ, ਪੁਰਾਣੀ ਬਾਡੀ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਬੱਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ 'ਪਲਾਂਟ' ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਮਾਨਤਾ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਲਈ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇੱਕ ਇੰਜਣ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਯੂਨਿਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਾਹਨ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਬਾਡੀ ਵਰਗੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਪਯੋਗੀ ਇਕਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਵਾਹਨ ਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਹਨ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੁਕ ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਵੇ।

ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ (vi) ਦਾ ਪੈਰਾ 2, ਮੌਜੂਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, 'ਪੈਦਾ ਨਵਾਂ ਹੋਣਾ' ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪੈਦਾ ਜੋ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਤੇ ਨਵਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਤੇ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਘੇਰਾ. ਦੁਬਾਰਾ ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ 'ਪਲਾਂਟ' ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਇਰਾਦਾ ਕਿਸੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਾਹਨ ਦੀ ਬਾਡੀ ਨੂੰ ਉਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਫਿਰ ਦਬਾਅ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਵਾਹਨ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਵਾਹਨ ਦੀ ਬਾਡੀ ਹੈ ਜੋ ਯਾਤਰੀਆਂ ਲਈ ਬੈਠਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਵਾਹਨ ਦੀ ਬਾਡੀ ਨੂੰ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਮੀਕਰਨ 'ਪੈਦੇ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ, ਪਰ ਉਸ ਸਮੀਕਰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਜੋ ਮੁਲਾਂਕਣ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਉਪਯੋਗਤਾ ਲਈ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਾਹਨ. ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਸਰੀਰ ਦੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਹਾਰਕ ਉਪਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਇੱਕ ਵਾਹਨ ਨਾਲ ਚਿਪਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਫਿਰ ਆਵਾਜਾਈ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਪਦਾਰਥ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ।

169

ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਮੈਡੇਨ ਅਤੇ ਆਇਰਲੈਂਡ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਹਿੰਟਨ, (5) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਕੋਰਟ ਆਫ ਅਪੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਬੂਟ, ਜੁੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਚੱਪਲਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਚਾਕੂ ਅਤੇ ਲਾਸਟ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਜਾਂ ਪਲਾਂਟ ਸਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਆਸਾਨੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਪਲਾਂਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਕੇਸ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਵੇ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 320 ਤੇ ਰੋਲ ਦਾ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮਾਸਟਰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਪੈਸ਼ਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚਾਕੂ ਅਤੇ ਲੇਸਟ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਜਾਂ ਪਲਾਂਟ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਨ, ਇਹ ਕੋਰਟ ਪ੍ਰਾਈਮਾ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ

ਕਰਨ ਲਈ ਚਿਹਰੇ, ਜੋ ਫਿਰ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਬਣ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਸੱਚਾਈ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਰੇਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਚਾਕੂਆਂ ਅਤੇ ਲੰਬਾਈਆਂ ਨੂੰ 'ਪੈਦਾ' ਜਾਂ 'ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਜਾਂ ਪਲਾਂਟ' ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੱਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਿਰੀਖਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਕੇਸ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਮੀਰ ਮੁਹੰਮਦ ਲਈ ਵੀ ਮਦਦਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਲੀ ਦਾ ਕੇਸ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਿੰਟਨ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੇਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਾਂਗ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਿੰਟਨ ਦਾ ਕੇਸ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦਾ।

ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪਹੁੰਚ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਧਾਰਾ 10(2) (vi), ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਘਟਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। 2, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇੰਦਰ ਦੇਵ ਦੁਆ, ਜੇ -ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

- (1) (1959) 37 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ. 142
- (2) (1961) 41 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ. 518
- (3) (1960) 38 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ. 413
- (4) (1961) 43 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ. 535
- (5) (1958) 37 ਐਨੋਟੇਟਿਡ ਟੇਸ ਕੇਸ 317,

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :-

ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(ਗੁਰਦੀਪ ਕੌਰ)